

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE
KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft de uitbreiding van het recht op omstandigheidsverlof bij overlijden van de partner of een kind
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerpbesluit breidt voor de personeelsleden van diensten van de Vlaamse overheid het recht op omstandigheidsverlof bij overlijden van de partner of een kind uit van vier naar tien werkdagen. Ook maakt dit ontwerpbesluit de toekenning van omstandigheidsverlof bij overlijden van een pleegkind/pleegouder mogelijk.

In afwachting van de definitieve goedkeuring van deze VPS-wijziging machtigt de Vlaamse Regering het lijnmanagement om voor de situaties die het ontwerp tot doel heeft dienstvrijstelling toe te kennen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kancelarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Interne Dienstverlening van de Vlaamse overheid, met uitzondering van facility en ICT

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2021/259 van 17 juni 2021.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

Artikel X 61 van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 (hierna: VPS) omvat voor de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid (hierna: DVO) een regeling inzake omstandigheidsverlof. Dit verlof is een recht en wordt toegekend naar aanleiding van welbepaalde gebeurtenissen in het leven van het personeelslid of diens samenwonende partner:

- het eigen huwelijk of het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning;
- het huwelijk of het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning van een bloed- of aanverwant in de eerste of tweede graad;
- het overlijden van de partner;
- het overlijden van een bloed- of aanverwant in de eerste of tweede graad, .

Bij de invoering van het omstandigheidsverlof besliste de Vlaamse Regering om geen onderscheid te maken tussen:

- de verschillende samenlevingsvormen. Voor de toepassing van dit verlof stelde de Vlaamse Regering de huwelijkspartner, de wettelijk en feitelijk samenwonende partner met elkaar gelijk;
- het natuurlijk kind, het adoptie- of stiefkind van het personeelslid of van de samenwonende partner.

Het VPS stelt dit verlof zowel voor het statutair als contractueel personeel gelijk met dienstactiviteit. Het personeelslid heeft recht op een doorbetaling van het salaris en neemt dit verlof onmiddellijk of zo dicht mogelijk aansluitend bij de levensgebeurtenis op. De bepaling van de concrete opnamemodaliteiten gebeurt zoals bij ieder verlof in overleg met de lijnmanager.

Wat de privé sector betreft, omvat het koninklijk besluit van 28 augustus 1963 betreffende het behoud van het normaal loon van de werklieden, de dienstboden, de bedienden en de werknemers aangeworven voor de dienst op binnenschepen, voor afwezigheidsdagen ter gelegenheid van familiegebeurtenissen of voor de vervulling van staatsburgerlijke verplichtingen of van burgerlijke opdrachten voor deze omstandigheden een vergelijkbare regeling.

2. Maatschappelijk debat

Al jaren heerst in de maatschappij en in de verschillende parlementen van dit land een debat aangaande het aantal dagen rouwverlof bij overlijden van een gezins- of familielid. Na afloop van het huidige aantal dagen zijn immers veel mensen nog niet klaar om de draad terug op te pikken en het werk te hervatten. Via de opname van vakantie- of ziekteverlof creëren ze bijkomende tijd om het verlies te verwerken en te rouwen.

Om tegemoet te komen aan deze maatschappelijke vraag keurde de Kamer op 17 juni 2021 een wetsvoorstel tot uitbreiding van het rouwverlof bij het overlijden van een partner of een kind en tot het flexibiliseren van de opname van het rouwverlof plenair goed. Op basis van deze wet hebben werknemers in de privé sector, personeelsleden van de federale overheidsdiensten en zelfstandigen in de toekomst recht op 10 dagen rouwverlof bij het overlijden van de samenwonende partner of van een kind van het personeelslid of diens samenwonende partner. Deze wet flexibiliseert verder de opname van dit verlof. De eerste drie dagen neemt het personeelslid op binnen een periode die start op de dag van het overlijden en die eindigt op de dag van de begrafenis. De overige zeven dagen kan het personeelslid flexibel binnen het jaar dat volgt op het overlijden opnemen. Ook kent de wet een recht op rouwverlof toe bij het overlijden van een pleegkind of pleegouder. Inhoudelijk maakt de wet voor de bepaling van het recht op rouwverlof een onderscheid tussen lang en kortdurende pleegzorg.

3. Rouwverlof bij de diensten van de Vlaamse overheid (DVO)

Zoals aangegeven onder punt 1 omvat het VPS voor de personeelsleden van de DVO een eigen regeling inzake omstandigheidsverlof. Op basis van deze regeling hebben de personeelsleden van de DVO bij het overlijden van hun partner of kind thans recht op 4 werkdagen omstandigheidsverlof. Het VPS omvat nog geen omstandigheidsverlof bij het overlijden van een pleegkind of pleegouder.

Via dit ontwerp van besluit wil ik ook wat de DVO betreft een antwoord bieden op de hoger vermelde maatschappelijke vraag. Ik stel voor om het recht op omstandigheidsverlof bij overlijden van de samenwonende partner of bij het overlijden van een kind van het personeelslid of diens samenwonende partner uit te breiden van vier naar tien werkdagen. Ook stel ik voor om het recht op omstandigheidsverlof bij overlijden ook open te stellen bij het overlijden van een pleegkind of pleegouders. Hierbij maak ik net als in het hogervermelde wetsvoorstel een onderscheid tussen langdurige en kortdurende pleegzorg. Pleegouders die voor een pleegkind zorgen/hebben gezorgd, bouwen ook een duurzame band op met het kind op en hebben ook recht op tijd om bij het verlies stil te staan en te rouwen.

Voor de personeelsleden worden deze bijkomende dagen met dienstactiviteit gelijkgesteld. Net als in de regeling die geldt voor de private sector en bij de federale overheidsdiensten geldt er tijdens dit verlof een doorbetaling van het salaris.

4. Toepassing in afwachting van definitieve wijziging van het VPS

Vooraleer deze nieuwe regeling in werking treedt, is een definitieve goedkeuring van dit ontwerpbesluit door de Vlaamse Regering nodig. Dit neemt nog enige tijd in beslag. Hierdoor ontstaat een periode gedurende welke het omstandigheidsverlof voor de personeelsleden van de DVO nog niet is aangepast. In de private sector, voor de zelfstandigen en voor de federale overheidsdiensten zal dit echter wel het geval zijn. De Kamer keurde het voormelde wetsvoorstel namelijk plenair goed op 17 juni 2021. Deze regeling treedt tien kalenderdagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking.

Het recht om tijd te krijgen om een verlies te verwerken zou voor iedereen vergelijkbaar moeten zijn. Daarom stel ik voor om in afwachting van de definitieve goedkeuring van dit ontwerpbesluit in de volgende gevallen dienstvrijstelling toe te kennen:

- overlijden van de samenwonende partner of het kind van het personeelslid of van de samenwonende partner: 6 werkdagen dienstvrijstelling die de lijnmanager toekent na opname van de 4 werkdagen omstandigheidsverlof;
- overlijden van een pleegkind van het personeelslid of van de samenwonende partner in geval van langdurige pleegzorg op het moment van het overlijden of in het verleden: 10 werkdagen dienstvrijstelling;
- overlijden van een pleegkind van het personeelslid of van de samenwonende partner in het kader van kortdurende pleegzorg op het moment van het overlijden: 1 werkdag ;
- overlijden van een pleegvader of pleegmoeder van het personeelslid in het kader van langdurige pleegzorg op het moment van het overlijden: vier werkdagen.

De opname van de dienstvrijstelling gebeurt in overleg tussen de lijnmanager en het personeelslid.

Het lijnmanagement kent deze dienstvrijstelling toe op basis van artikel X 81, §2 VPS, dat bepaalt dat de lijnmanager beslist over de toekenning van andere niet in het VPS vermelde dienstvrijstellingen. Dit eindigt eens de regeling opgenomen in dit ontwerpbesluit in werking treedt.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 (wijziging van artikel I 2)

Dit ontwerp stelt het recht op omstandigheidsverlof open bij overlijden van een pleegkind en pleegouder. Het VPS gebruikt doorheen de artikelen deze begrippen. Artikel 1 van het voorliggende ontwerpbesluit zorgt voor een algemene formulering van deze begrippen die toepasbaar is doorheen het volledige VPS.

Artikel 2 (wijziging van artikel X 61)

Artikel X 61 bepaalt de levensgebeurtenissen die recht op omstandigheidsverlof doen ontstaan. Verder bepaalt dit artikel het aantal werkdagen omstandigheidsverlof.

Het voorliggend ontwerpbesluit wijzigt dit artikel op de volgende punten:

- verhoging van het aantal werkdagen omstandigheidsverlof tot 10 werkdagen bij het overlijden van de samenwonende partner of het kind van het personeelslid of van de samenwonende partner;
- openstellen van het recht op omstandigheidsverlof bij het overlijden van een pleegkind:
 - o langdurige pleegzorg: 10 werkdagen. Dit recht op verlof is zowel van toepassing als het pleegkind tijdens of na de langdurige pleegzorg overlijdt. Onder langdurige pleegzorg wordt de pleegzorg verstaan waarvan bij de start duidelijk is dat het kind gedurende minimaal 6 maanden bij hetzelfde gezin zal verblijven;
 - o kortdurende pleegzorg: 1 werkdag. Dit recht op verlof is van toepassing als het kind tijdens de pleegzorg overlijdt en niet als het pleegkind na de periode van pleegzorg overlijdt.
- openstellen van het recht op omstandigheidsverlof bij het overlijden van een pleegvader/pleegmoeder van het personeelslid: 4 werkdagen;
- verankering van specifieke opnamemodaliteiten wat de 10 werkdagen omstandigheidsverlof bij overlijden van een kind of partner betreft:
 - o eerste drie werkdagen: op te nemen in de periode die ligt tussen het overlijden en de begrafenis;
 - o zeven resterende werkdagen: op te nemen binnen het jaar na het overlijden.
 - o in overleg met de lijnmanager is het mogelijk om van beide termijnen af te wijken.
- omschrijving van de begrippen kort en langdurige pleegzorg.

Artikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van dit ontwerpbesluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp heeft geen gevolgen voor het budget van de diensten van de Vlaamse overheid. In de huidige situatie wordt het omstandigheidsverlof meestal gevolgd door een werkhervatting, vakantie- of ziekteverlof. Deze situaties hebben ook een doorbetaling van het salaris van het personeelslid voor gevolg. Het kan wel een impact hebben op de personeelsbeschikbaarheid.

De Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 14 juni 2021.

De minister van Begroting verleende een akkoord op 14 juli 2021.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerpbesluit heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit starten de onderhandelingen met de vakorganisaties in het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest. Vervolgens leg ik het dossier voor advies voor aan de Raad van State, indien de onderhandelingen geen aanleiding geven tot wijziging van de principieel goedgekeurde tekst.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft de uitbreiding het recht op omstandigheidsverlof bij het overlijden van de partner of een kind;

2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen:

- te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op de agenda te plaatsen van een vergadering van het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap - Vlaams Gewest;
- te machtigen om te beoordelen of voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- te gelasten om over het onder punt 1° vermelde ontwerpbesluit het advies in te winnen van de Raad van State, binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de in punt 2° bedoelde onderhandelingen geen aanleiding geven tot wijziging van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.- te gelasten het lijnmanagement te informeren dat ze in afwachting van inwerkingtreding van dit besluit voor de situaties en volgens de modaliteiten beschreven onder punt B.4. dienstvrijstelling kunnen toekennen.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

Bijlagen:

- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft de uitbreiding van het recht op omstandigheidsverlof bij het overlijden van de partner of een kind;
- advies Inspectie van Financiën;
- akkoord Vlaams minister van Begroting.